

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 419

van **EMMILY TALPE**

datum: 6 maart 2015

aan **PHILIPPE MUYTERS**

VLAAMS MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

Activeringsbeleid - Gecontroleerde experimenten (RCT)

Tijdens het Arbeidsmarktcongres van het Steunpunt WSE (Werk en Sociale Economie) in Leuven op 11 februari jl. presenteerde Bart Cockx, een onderzoeker van de UGent, een lezing over "Ontwikkelingen in het beleidsgericht onderzoek rond activering". Een opmerkelijk voorstel daarin was het concept van de zogenaamde "gecontroleerde experimenten" of "RCT's". Binnen de geneeskunde worden dergelijke RCT's reeds zestig jaar gebruikt om de effectiviteit van medicijnen te onderzoeken, maar recentelijk wordt de methode in het buitenland angewend om de effecten van activeringsmaatregelen inzake werkgelegenheid te onderzoeken. De methode moet nagaan welk verschil er bestaat tussen mensen die deelnemen aan activeringsprogramma's en zij die dat niet doen. Om dat te kunnen waarnemen, moet gewerkt worden met een controlegroep.

De techniek stoot op een aantal ethische bedenkingen, maar evenzeer dilemma's. Werken met dergelijke controlegroep kost geld, maar de effectiviteit van een maatregel niet testen, kan mogelijk nog meer geld kosten omdat het risico bestaat dat hij helemaal niet de vooropgestelde effectiviteit oplevert. Moreel rijst de vraag of men een groep werkzoekenden een activeringsinstrument bewust mag ontzeggen, en als dat zou gebeuren, op basis van welke criteria?

Een experiment hoeft echter niet onethisch te zijn, zolang het gebeurt op basis van duidelijke gedragsregels. Het is ook verantwoord als men weet dat de maatschappij hiermee de besteding van de overheidsmiddelen veel doelgerichter kan maken. Het biedt tevens het voordeel van eenvoud en is makkelijk uit te leggen aan zowel de betrokkenen als de maatschappij. De onderzoeker wees er in zijn tussenkomst overigens op dat het opzetten van een gecontroleerd experiment enige expertise vereist, waarbij ondersteuning van een aantal wetenschappers geen overbodige luxe is.

Blijkbaar wordt deze techniek in het buitenland reeds geregeld toegepast. In het Verenigd Koninkrijk houdt een "Behavioural Insight Team" zich er mee bezig, dat is toegevoegd aan het kabinet van de eerste minister.

De vraag is dan ook of Vlaanderen deze techniek dreigt te missen of dat men bewust deze kelk aan zich voorbij wil laten gaan. Gelet op de besparingsmodus van de overheid zijn voorstanders van oordeel dat RCT's kunnen leiden tot gerichte besparingen en het gericht inzetten van middelen op een beleid dat werkt.

1. Heeft de minister reeds kennis genomen van de ervaringen met gecontroleerde experimenten in het buitenland om de effectiviteit van activeringsmaatregelen te bepalen?
2. Hoe staat de minister ten aanzien van deze methode, in het bijzonder met betrekking tot ethische bedenkingen die door sommigen tegen RCT's worden geopperd?
3. Is de minister van oordeel dat we dit soort gecontroleerde experimenten ook kunnen inschakelen als evaluatiemethode voor het Vlaamse activeringsbeleid?
4. Zal de minister dienaangaande initiatieven nemen op korte termijn?

ANTWOORD

op vraag nr. 419 van 6 maart 2015

van **EMMILY TALPE**

1. Ja, de minister is op de hoogte van het feit dat in het buitenland gecontroleerde experimenten worden gebruikt om de effectiviteit van activeringsmaatregelen te beoordelen.
2. Met betrekking tot de ethische bedenkingen tegen gecontroleerde experimenten kunnen een aantal tegenargumenten worden geformuleerd.
Bij nieuwe activeringsinstrumenten waarvan men de effectiviteit wil onderzoeken staat het niet bij voorbaat vast dat ze een positief effect zullen hebben. De groep werkzoekenden die wordt uitgesloten van het instrument zal dus niet noodzakelijk een nadeel ondervinden.
Men kan ook experimenten opzetten waarbij één groep wordt behandeld volgens een nieuwe aanpak terwijl de controlegroep de bestaande aanpak krijgt. Zodoende wordt niemand uitgesloten, iedereen wordt behandeld zij het volgens een verschillende aanpak.
3. Gezien het grote belang dat de Vlaamse Regering hecht aan 'evidence based policy' staat de minister positief tegenover alle initiatieven die deze beleidskeuze helpen realiseren. Het inzetten van gecontroleerde experimenten om het Vlaamse activeringsbeleid te evalueren, kan hier een rol bij spelen.
4. Momenteel voert VDAB in samenwerking met de Universiteit van Maastricht (Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt) een proefproject uit met een gecontroleerd experiment. Hierbij wordt geschoven met het tijdstip waarop de werkzoekenden informatie krijgen m.b.t. de basisdienstverlening van VDAB. Eén groep krijgt de informatie voor ze 3 maanden werkloos worden, de controlegroep krijgt de informatie nadat ze 5 maanden werkloos zijn geworden. De eerste resultaten van het proefproject worden verwacht in juli 2015.